

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 3. kesäkuuta 2021
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2021/0136 (COD)

9471/21
ADD 5

TELECOM 242
COMPET 457
MI 432
DATAPROTECT 156
JAI 670
IA 108
CODEC 826

SAATE

Lähtettäjä: Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ

Saapunut: 3. kesäkuuta 2021

Vastaanottaja: Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri

Kom:n asiak. nro: SWD(2021) 125 final

Asia: KOMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA TIIVISTELMÄ
VAIKUTUSTENARVIOINNISTA Oheisasiakirja Ehdotus asetukseksi
eurooppalaisen digitaalisen identiteetin ja luottamuspalvelujen
kehyksestä sisämarkkinoilla

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja SWD(2021) 125 final.

Liite: SWD(2021) 125 final

Bryssel 3.6.2021
SWD(2021) 125 final

KOMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA

TIIVISTELMÄ VAIKUTUSTENARVIOINNISTA

Oheisasiakirja

Ehdotus asetukseksi

**eurooppalaisen digitaalisen identiteetin ja luottamuspalvelujen kehyksestä
sisämarkkinoilla**

{COM(2021) 281 final} - {SEC(2021) 228 final} - {SWD(2021) 124 final}

VAIKUTUSTENARVIOINNIN TIIVISTELMÄ

Vaikutustenarviointi ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eurooppalaisen digitaalisen identiteetin ja luottamuspalvelujen kehystä sisämarkkinoilla

A. Toimenpiteen tarve

Mikä on ongelma ja miksi se on ongelma EU:n tasolla?

Tällä hetkellä sääntelyn ja täytäntöönpanon puutteet sekä markkinoiden, teknologian ja yhteiskunnan kehitys estävät kansalaisia ja yrityksiä hyödyntämästä täysimääräisesti digitaalista identiteettiä ja luottamuspalveluja EU:ssa. Tätä taustaa vasten ja ottaen huomioon komission puheenjohtajan ja Eurooppa-neuvoston antamassa poliittisessa toimeksiannossa asetetut tavoitteet tällä aloitteella pyritään ratkaisemaan seuraavat keskeiset ongelmat:

Ensinnäkin nykytilanne ei vastaa luotettavaa sähköistä tunnistamista tukevien julkisten ja yksityisten palvelujen kasvavaan kysyntään eikä käyttäjien odotuksiin saumattomista ja luotettavista ratkaisuista, joilla tunnistetaan ja jaetaan attribuutteja yli rajojen monissa julkisissa ja yksityisissä käyttötilanteissa. Lisäksi käytettävissä olevilla digitaalisilla identiteettiratkaisuilla ei puututa riittävästi datan valvontaan ja tietoturvaan liittyviin huolenaiheisiin.

Toiseksi luottamuspalvelujen tarjoamiseen sovellettavat ehdot ovat eriarvoisia ja asetuksen soveltamisala on riittämätön.

Mitä toimenpiteellä on tarkoitus saada aikaan?

Toimenpiteen yleisenä tavoitteena on varmistaa sisämarkkinoiden moitteeton toiminta erityisesti rajatylittävien ja monialaisten digitaalisten julkisten ja yksityisten palvelujen tarjonnan osalta. Toimenpiteen erityistavoitteena on täyttää komission puheenjohtajan määrittelemä ja Eurooppa-neuvoston päätelmissä toistettu toimintapoliittinen toimeksianto, jossa kehoitetaan luomaan eurooppalainen digitaalinen identiteetti, jonka tavoitteena on

- tarjota kaikille EU:n kansalaisille ja yrityksille mahdollisuus käyttää luotettavia ja turvallisia digitaalisia identiteettiratkaisuja, joita voidaan käyttää rajojen yli käyttäjien odotusten ja tarpeiden mukaisesti;
- varmistaa, että julkiset ja yksityiset palvelut voivat tukeutua luotettaviin ja turvallisiin digitaalisiin identiteettiratkaisuihin yli rajojen;
- varmistaa, että kansalaisten henkilötiedot ovat täysin heidän omassa hallinnassaan, ja varmistaa heidän turvallisuutensa, kun he käyttävät digitaalisia identiteettiratkaisuja, ja
- varmistaa tasapuoliset edellytykset hyväksytyjen luottamuspalvelujen tarjoamiselle ja niiden hyväksyntä EU:ssa.

Mitä lisäarvoa saadaan toimimisesta EU:n tasolla (toissijaisuusperiaate)?

Eurooppalaisen digitaalisen identiteetin tehokkuuden ja yhteentoimivuuden varmistamiseksi EU:n tason toimista saataisiin suurempia hyötyjä kuin pelkästään jäsenvaltioiden tasolla toteutetuista toimista. Sähköisen tunnistamisen ja luottamuspalvelujen alalla toteutettaviin

kansallisiin toimenpiteisiin liittyy ilmeisiä rajoituksia kansallisella tasolla, kun taas niiden suorat hyödyt rajoittuisivat suurelta osin tai yksinomaan yhteen jäsenvaltioon, mikä lisäisi hajanaisuutta. EU:n tasolla voitaisiin vastata paremmin vapaata liikkuvuutta koskeviin systeemiin ongelmiin, joita helpotetaan sähköisen tunnistamisen ja luottamuspalvelujen laajamittaisella käytöllä tavaroiden ja palvelujen saatavuuden takaamiseksi kaikkialla Euroopassa.

B. Ratkaisut

Millä vaihtoehtoilla tavoitteet saavutettaisiin? Onko jokin vaihtoehto arvioitu parhaaksi? Jos ei, miksi ei?

Tavoitetason asteittaisen nostamisen pohjalta on harkittu ja arvioitu kolme toimintavaihtoehtoa:

- Vaihtoehto 1 ei ole kovin kunnianhimoinen, ja siinä keskitytään nykyisen lainsäädännön parantamiseen muuttamatta sen soveltamisalaa.
- Vaihtoehdolla 2 on keskitason tavoitetaso. Se perustuisi vaihtoehtoon 1 ja loisi lisäksi kehyksen, jolla säänneltäisiin identiteettiin liittyvien tietojen turvallisen vaihdon markkinoita;
- Vaihtoehdolla 3 on korkein tavoitetaso. Vaihtoehtoihin 1 ja 2 sisältyvien toimenpiteiden synergiavaikutusten pohjalta tällä vaihtoehdolla varmistettaisiin, että eurooppalaiseen digitaaliseen identiteettiin perustuva henkilökohtainen lompakkosovellus asetetaan vapaaehtoisuuden pohjalta kaikkien eurooppalaisten asukkaiden ja yritysten saataville.

Luottamuspalvelujen osalta nämä kolme vaihtoehtoa perustuvat samaan tavoitetasoon ja samankaltaisiin toimenpiteisiin.

Parhaaksi arvioitu vaihtoehto on vaihtoehto 3, joka sisältää erityisesti seuraavat rakenneosat:

- luodaan eurooppalaista digitaalista identiteettiä varten henkilökohtaisen lompakkosovelluksen ekosysteemi;
- mahdollistetaan digitaaliseen identiteettiin liittyvien tietojen vapaa liikkuvuus ja vaihto yli rajojen sekä vahva ja luotettava yhteys niiden ja lompakkosovelluksen välillä;
- varmistetaan lompakkosovelluksen rajatylittävä luotettavuus linkittämällä se jäsenvaltioiden ilmoittamiin sähköisen tunnistamisen järjestelmiin; ja
- varmistetaan tietosuoja ja se, että henkilötiedot ovat täysin käyttäjien omassa hallinnassa.

Mitkä ovat sidosryhmien näkemykset? Mitkä toimijat kannattavat mitäkin vaihtoehtoa?

Jäsenvaltiot suhtautuvat yleisesti myönteisesti parhaaksi arvioituun vaihtoehtoon sisältyviin toimenpiteisiin ja erityisesti eIDAS-asetuksen arvioinnin tuloksiin, jotka osoittavat, että eIDAS-asetuksen mukaisten ilmoitusten nopeuttamiseksi tarvitaan voimakkaita lisätoimia. Ne ovat myös yhtä mieltä tarpeesta poistaa nykyiset sähköisen tunnistamisen käyttöä haittaavat rajoitukset, sillä käyttö on hyvin rajallista yksityisellä sektorilla. Alan sidosryhmät kannattivat digitaalista identiteettiä koskevaa kehystä, joka mahdollistaisi saumattoman vuorovaikutuksen jäsenvaltioiden kehittämien kansallisten tunnistamisjärjestelmien ja niihin liittyvien tunnisteattribuuttien välillä, joita tarvitaan monissa yksityisissä käyttötilanteissa.

C. Parhaaksi arvioidun vaihtoehdon vaikutukset
Mitkä ovat parhaaksi arvioidun vaihtoehdon hyödyt (jos parhaaksi arvioitua vaihtoehtoa ei ole, päävaihtoehtojen hyödyt)?
Parhaaksi arvioidun vaihtoehdon tärkein hyöty koituisi kansalaisille: eurooppalaisen digitaalisen identiteetin lompakon avulla kansalaiset voisivat itsenäisesti hallita digitaalista identiteettiään ja siihen liittyviä attribuutteja ja valtuustietoja , joita he saavat eri lähteistä (esim. koulutus, työllisyys, kunta, valtio, ammattijärjestöt, vapaa-aika jne.). Se antaisi heille mahdollisuuden käyttää julkisia ja yksityisiä verkkopalveluja kaikkialla EU:ssa ja hallita täysin omia henkilötietojaan.
Mitkä ovat parhaaksi arvioidun vaihtoehdon kustannukset (jos parhaaksi arvioitua vaihtoehtoa ei ole, päävaihtoehtojen kustannukset)?
Parhaaksi arvioidun vaihtoehdon kustannukset ja se, kuka niistä vastaa, riippuu siitä, mikä täytäntöönpanoskenaario valitaan (jäsenvaltio toteuttaa, toteutetaan jäsenvaltion toimeksiannosta tai toteutetaan jäsenvaltiosta riippumatta ja jäsenvaltiot tunnustavat).
Mitkä ovat vaikutukset pk-yrityksiin ja kilpailukykyyn?
Pk-yritykset ovat todennäköisesti kiinnostuneita lompakkopalvelujen käyttöönotosta liiketoimintaa varten, kun taas suuret yritykset todennäköisesti suosivat automatisoituihin prosesseihin perustuvia tietokonepohjaisia ratkaisuja (esim. erityisiä alustoja käyttävät sosiaaliturva-alan yritykset). Lompakko integroidaan sovellusrajapintojen avulla, jotta voidaan käyttää valtuustietoja ja attribuutteja ja tunnistaa tai todentaa asiakkaita. Tämä aiheuttaa pk-yrityksille kustannuksia, jotka kuitenkin todennäköisesti kompensoituvat yksinkertaistamis- ja tehokkuushyödyillä liiketoimintaskenaariosta riippuen. Parhaaksi arvioitu vaihtoehto avaisi uusia liiketoimintamahdollisuuksia tunnistamis-/luottamuspalveluja tarjoaville pk-yrityksille, vaikka kehittämis- ja sertifiointikustannukset todennäköisesti häiritsevät markkinoille pääsyyllä jossain määrin.
Kohdistuuko jäsenvaltioiden budjettiin ja julkishallintoon merkittäviä vaikutuksia?
Kansallisiin talousarvioihin ja hallintoihin kohdistuvat vaikutukset perustuvat seuraaviin tekijöihin: <ol style="list-style-type: none"> 1) Otetaan käyttöön täysimittaiset sähköisen tunnistamisen järjestelmät niissä jäsenvaltioissa, jotka eivät tällä hetkellä ole panneet niitä täytäntöön (kustannukset vaihtelevat jäsenvaltion koon ja väestön mukaan) 2) Ilmoitusmenettelyyn suoraan liittyvät kustannukset (1,3 miljoonaa euroa jäsenvaltioille, jotka eivät ole vielä tehneet ilmoitusta) 3) Kustannukset, jotka aiheutuvat virallisten lähteiden asettamisesta identiteettiin liittyvien valtuustietojen tarjoajien saataville (noin 625 miljoonan euron kertakustannukset ja 162 miljoonan euron vuotuiset kustannukset koko EU:ssa) 4) Kehitetään EU:n lompakkosovellus ja pidetään sitä yllä (enintään 10 miljoonaa euroa skenaariossa, jossa jäsenvaltiot ottavat sen käyttöön) 5) Muut kustannukset, jotka liittyvät esimerkiksi standardointiin, sertifiointiin, lainsäädännön muutoksiin perehtymiseen ja uusien luottamuspalvelujen valvontaan.
Onko toimenpiteellä muita merkittäviä vaikutuksia?

Aloitteella odotetaan olevan myönteinen vaikutus **innovointiin** ja yhteentoimivuuteen. Parhaaksi arvioidulla vaihtoehdoilla odotetaan olevan myönteinen vaikutus **työllisyyteen**, koska se edistää verkkokaupan tulevaa laajentumista ja vähentää esteitä sisämarkkinoilla. Se lisää turvatekijöiden käyttöä ja saatavuutta mobiililaitteissa, mikä puolestaan voi mahdollistaa **edistymisen muissa tunnistamissovelluksissa** ja myös laajemmin. Tämän vaihtoehdon odotetaan tuottavan myönteisiä vaikutuksia myös siksi, että se lisää kansalaisten osallistumista, luo **yksityisyyslakuisen, turvallisen ja kilpailukykyisen** digitaalisen perustan henkilötietojen hallinnalle ja edistää Euroopan unionin **perusoikeuskirjan** määräysten parempaa noudattamista vapauteen, tasa-arvoon, yhteisvastuuseen ja kansalaisten oikeuksiin kohdistuvien myönteisten vaikutusten ansiosta.

Suhteellisuusperiaate

Kun otetaan huomioon tavoitteet, parhaaksi arvioitu vaihtoehto on riittävän oikeasuhteinen ja kustannukset todennäköisesti oikeassa suhteessa mahdollisiin hyötyihin. Uusien standardien laatimisesta ja niihin mukautumisesta aiheutuvia kustannuksia (luottamuspalvelujen tarjoajat ja verkkopalvelujen tarjoajat) ei voida välttää, jos halutaan saavuttaa käytettävyyteen ja saatavuuteen liittyvät tavoitteet. Parhaaksi arvioidulla vaihtoehdolla pyritään myös hyödyntämään jäsenvaltioiden jo tekemiä investointeja.

D. Jatkotoimet

Milloin asiaa tarkastellaan uudelleen?

Aloitetta seurataan sen täytäntöönpanon, soveltamisen ja muiden epäsuorien taustatietojen osalta. Säädökseen sisällytetään tarkistuslauseke.